Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0080

Vodilni evropski obrambni projekti skupnega interesa

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 11. marca 2026 o vodilnih evropskih obrambnih projektih skupnega interesa (2025/2144(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in zlasti členov 42(2) in 42(3),

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in zlasti členov 2, 107(3)(b), 114 in 346,

– ob upoštevanju člena 2(e) Protokola št. 10 o stalnem strukturnem sodelovanju (PESCO), vzpostavljenega s členom 42(6) PEU, in skupnega uradnega obvestila o PESCO, ki so ga 13. novembra 2017 podpisali ministri 23 držav članic EU,

– ob upoštevanju versajske izjave, sprejete na neformalnem srečanju voditeljev držav ali vlad 11. marca 2022, zlasti odstavka 22 izjave,

– ob upoštevanju Strateškega kompasa za varnost in obrambo – Za Evropsko unijo, ki varuje svoje državljane in državljanke, vrednote in interese ter prispeva k mednarodnemu miru in varnosti, ki ga je Svet odobril 21. marca 2022, Evropski svet pa podprl 25. marca 2022,

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 18. maja 2022 o analizi vrzeli pri naložbah v obrambo in nadaljnjih korakih (JOIN(2022)0024),

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 10. marca 2023 z naslovom Vesoljska strategija Evropske unije za varnost in obrambo (JOIN(2023)0009),

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 5. marca 2024 z naslovom Nova strategija za evropsko obrambno

industrijo: doseganje pripravljenosti EU z odzivno in odporno evropsko obrambno industrijo (JOIN(2024)0010),

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 21. februarja 2025 z naslovom Akcijski načrt EU za kabelsko varnost (JOIN(2025)0009),

– ob upoštevanju skupne bele knjige Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 19. marca 2025 z naslovom Prihodnost evropske obrambe Pripravljenost 2030 (JOIN(2025)0120),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/697 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi Evropskega obrambnega sklada[1],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2025/2643 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2025 o vzpostavitvi programa za evropsko obrambno industrijo ter okvira ukrepov za zagotovitev pravočasne razpoložljivosti in dobave obrambnih proizvodov[2] (v nadaljnjem besedilu: uredba o EDIP) in zlasti poglavja IV o evropskih obrambnih projektih skupnega interesa,

– ob upoštevanju predloga Komisije z dne 19. marca 2025 za uredbo Sveta o vzpostavitvi instrumenta za varnostne ukrepe za Evropo (SAFE) s krepitvijo evropske obrambne industrije (COM(2025)0122),

– ob upoštevanju Predloga Komisije z dne 22. aprila 2025 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredb (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697, (EU) 2021/1153, (EU) 2023/1525 in (EU) 2024/795 glede spodbujanja naložb, povezanih z obrambo, v proračunu EU za izvedbo načrta za ponovno oborožitev Evrope ReArm Europe (COM(2025)0188),

– ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2025/1106 z dne 27. maja 2025 o vzpostavitvi instrumenta za varnostne ukrepe za Evropo (SAFE) s krepitvijo evropske obrambne industrije[3],

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 16. oktobra 2025 z naslovom Ohranjanje miru – načrt za obrambno pripravljenost do leta 2030 (JOIN(2025)0027),

---

1 UL L 170, 12.5.2021, str. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj.

2 UL L, 2025/2643, 29.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2643/oj.

3 UL L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj.

– ob upoštevanju Skupnega stališča Sveta 2008/944/SZVP z dne 8. decembra 2008, ki opredeljuje skupna pravila glede nadzora izvoza vojaške tehnologije in opreme[4],

– ob upoštevanju okvirnega dokumenta Komisije z dne 29. septembra 2025 z naslovom „Defence Readiness Roadmap 2030“ (načrt za obrambno pripravljenost do leta 2030),

– ob upoštevanju poročila visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko Svetu z dne 11. aprila 2025 z naslovom letno poročilo o napredku pri izvajanju strateškega kompasa za varnost in obrambo,

– ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 22. in 23. junija 2017, zlasti tistih iz odstavka 8 o PESCO, in sklepov z dne 6. marca 2025, zlasti tistih iz odstavka 3(f),

– ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 23. oktobra 2025,

– ob upoštevanju strategij nacionalne varnosti članic EU,

– ob upoštevanju mnenja 02/2024 Evropskega računskega sodišča z dne 3. oktobra 2024 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa za evropsko obrambno industrijo ter okvira ukrepov za zagotovitev pravočasne razpoložljivosti in dobave obrambnih proizvodov (EDIP), zlasti odstavka 42,

– ob upoštevanju letnega poročila Evropske obrambne agencije za leto 2024 in njenega poročila z dne 14. novembra 2023 z naslovom Prednostne naloge EU na področju razvoja zmogljivosti za leto 2023 in poročila za leto 2024 z naslovom Usklajeni letni pregled na področju obrambe,

– ob upoštevanju poročila sekretariata PESCO o napredku pri projektih PESCO iz septembra 2025,

– ob upoštevanju poročila Maria Draghija z dne 9. septembra 2024 o prihodnosti evropske konkurenčnosti in četrtega poglavja tega poročila o povečanju varnosti in zmanjšanju odvisnosti,

– ob upoštevanju poročila Enrica Lette z dne 17. aprila 2024 z naslovom Veliko več kot trg, zlasti poglavja 3 tega poročila o velikopoteznem enotnem trgu – velikost je pomembna,

– ob upoštevanju poročila Saulija Niinistöja z dne 30. oktobra 2024 z naslovom Varnejši skupaj: krepitev evropske civilne in vojaške pripravljenosti, in zlasti poglavja 7 poročila,

---

4 UL L 335, 13.12.2008, str. 99, ELI: http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj.

– ob upoštevanju skupne izjave o sodelovanju med EU in Natom z dne 10. januarja 2023,

– ob upoštevanju izjave z vrha v Haagu, ki so jo podali voditelji držav in vlad držav članic zveze Nato na srečanju Severnoatlantskega sveta v Haagu 25. junija 2025,

– ob upoštevanju desetega poročila z dne 10. junija 2025 o napredku pri izvajanju skupnega sklopa predlogov, ki sta ga Svet EU in Severnoatlantski svet potrdila 6. decembra 2016 oziroma 5. decembra 2017,

– ob upoštevanju programov sodelovanja na področju vojaške opreme, ki jih upravlja Organizacija za sodelovanje pri skupnem oboroževanju (OCCAR),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. marca 2025 o beli knjigi o prihodnosti evropske obrambe[5], zlasti odstavkov 4 in 58,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 2. aprila 2025 o izvajanju skupne varnostne in obrambne politike – letno poročilo za leto 2024[6] in zlasti odstavka 46,

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju mnenja Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov,

– ob upoštevanju poročila Odbora za varnost in obrambo (A10-0014/2026),

A. ker morajo EU in njene države članice zaradi izzivov, ki jih prinašata nazadovanje svetovnega miru in varnosti, rusko nadaljevanje vojaške agresije proti Ukrajini ter pojav novih in razvijajočih se varnostnih groženj EU, bistveno povečati svoje naložbe v obrambo, da bi razvile vojaške in obveščevalne zmogljivosti, s katerimi bodo lahko branile suverenost, neodvisnost in ozemeljsko celovitost ter okrepile odvračanje, ukrepale samostojno ali v partnerstvu s svojimi zaveznicami, zlasti v okviru Nata, ter se odzivale na neposredne in prihodnje grožnje;

B. ker vse pogostejši napadi na evropsko kritično infrastrukturo, tudi kibernetski napadi in sabotaže, resno ogrožajo naše vsakdanje življenje in gospodarske dejavnosti po vsej EU, zato je potreben usklajen odziv EU z obsežnimi evropskimi projekti;

---

5 UL C, C/2025/3151, 20.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3151/oj.

6 UL C, C/2025/4389, 9.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4389/oj.

C. ker se zdi, da se vojskovanje, pri katerem se je v preteklosti večinoma uporabljalo konvencionalno orožje, razvija od jekla do spleta; ker vojskovanje vse bolj vključuje kibernetske zmogljivosti in omrežne operacije, strategije vojskovanja pa se spreminjajo z novimi tehnologijami in umetno inteligenco ter niso več omejene zgolj na množično ognjeno moč in obsežne spopade, temveč se približujejo miniaturizaciji in decentralizaciji sistemov, kot je na bojiščih razvidno iz uporabe dronov in rojev dronov na vseh področjih, orožja, ki temelji na umetni inteligenci, pametnih min in prenosnih raketnih sistemov; ker so bojna letala, ladje, topništvo, bojni tanki in kopenska vozila vse bolj izpostavljeni natančno usmerjenim napadom in jih je zato treba bolje zaščititi, saj so še vedno bistveni za vojaške in varnostne operacije; ker je treba še naprej, kadar je to potrebno, v velikem obsegu proizvajati in uporabljati tradicionalne oborožitvene sisteme in strelivo;

D. ker ta nova paradigma konflikta pomeni, da lahko katera koli regija EU postane tarča morebitne grožnje z agresijo, vmešavanjem, dezinformacijami, psihološkim prevratništvom ali hibridnimi napadi; ker je strateška priprava na dolgotrajni konflikt še vedno bistvena za zagotavljanje dolgoročne varnosti in odpornosti na področju obrambe;

E. ker vesolje postaja vse bolj zasičeno in sporno strateško območje, povečuje pa se tudi uporaba kopenskega in vesoljskega segmenta kot orožja; ker je NATO priznal, da je vesolje peto strateško operativno območje in da so varnostni izzivi, povezani z vesoljem, vse večji, zato je treba okrepiti njegovo varnost;

F. ker je Komisija v skupnem sporočilu z dne 5. marca 2024 z naslovom Nova strategija za evropsko obrambno industrijo poudarila, da je bilo leta 2022 le 18 % vseh izdatkov držav članic EU za opremo namenjenih skupnemu javnemu naročanju obrambne opreme EU, kar je precej pod sedanjim skupnim merilom 35 %, ki so ga države članice določile na ministrskem usmerjevalnem odboru Evropske obrambne agencije leta 2007; ker je v načrtu za ohranjanje miru in obrambno pripravljenost do leta 2030 določen cilj, da se do konca leta 2027 vsaj 40 % javnih naročil na področju obrambe organizira kot skupna javna naročila; ker je Evropski svet 23. oktobra 2025 pozval države članice, naj naložbe v obrambo ob podpori Evropske obrambne agencije vse bolj usmerjajo v skupni razvoj, proizvodnjo in javna naročila, da bi povečale zmogljivosti evropske obrambne industrije; ker je za vzpostavitev povsem delujočega trga bistvenega pomena usklajevanje prizadevanj držav članic, da bi zagotovile učinkovito dodeljevanje virov, zmanjšale razdrobljenost in pospešile razvoj inovativnih obrambnih tehnologij; ker so za doseganje teh ciljev potrebne močnejše spodbude in zmanjšanje upravnih bremen, hkrati pa je treba zagotoviti, da bodo sodelovanje še naprej poganjale tržne sile ter da bo temeljilo na zahtevah glede obrambnih

zmogljivosti in dopolnilnih postopkih obrambnega načrtovanja EU, njenih držav članic in Nata;

G. ker evropske vodilne pobude za pripravljenost, kot so predstavljene v načrtu za ohranjanje miru in obrambno pripravljenost do leta 2030, temeljijo na celovitem pristopu k obrambi, ki zajema zaščito pred neposrednimi vojaškimi napadi in pripravljenost na hibridne grožnje; ker predstavljajo priložnost za spodbujanje inovacij, interoperabilnosti in konkurenčnosti v evropski obrambni industriji, in sicer z razvojem inovativnih skupnih industrijskih partnerstev na področju pionirskih tehnologij, znatno krepitvijo tehnološke in industrijske baze evropske obrambe (EDTIB) in zmanjšanjem njene odvisnosti od tehnologij tretjih držav;

H. ker so države članice na vzhodnih mejah EU najbolj izpostavljene resnim grožnjam in so bistvene za varnost EU kot celote; ker Evropski svet v svojih sklepih z dne 23. oktobra 2025 ugotavlja, da je treba prednostno obravnavati neposredne grožnje na vzhodnem krilu EU in zagotoviti konkretno podporo državam članicam; ker sta v načrtu za ohranjanje miru in obrambno pripravljenost do leta 2030 kot pobudi, ki ju je treba začeti izvajati najprej, poudarjeni evropska pobuda za obrambo pred droni in pobuda za varovanje vzhodnega krila; ker naj bi Varovanje vzhodnega krila, kot je predlagano, okrepilo vzhodne meje EU z združevanjem kopenskih, pomorskih in zračnih obrambnih zmogljivosti z učinkovitimi in najsodobnejšimi protidronskimi sistemi in tehnologijami, ki so tudi bistvene za evropsko pobudo za obrambo pred droni;

I. ker so končni uporabniki obrambnih proizvodov predvsem oborožene sile držav članic in ker slednje zato lahko razmišljajo o povečanju svojih naložb v projekte obrambne industrije le, če se ti projekti nanašajo na razvoj vojaških zmogljivosti, ki so v skupnem interesu njihovih oboroženih sil; ker člen 346 PDEU določa, da lahko vsaka država članica v zvezi s proizvodnjo orožja, streliva in vojaških sredstev ali trgovino z njimi sprejme ukrepe, za katere meni, da so potrebni za zaščito bistvenih interesov njene varnosti;

J. ker je v strateškem kompasu za varnost in obrambo določen cilj o oblikovanju spodbud za okrepitev skupnih naložb držav članic v skupne projekte in skupno javno naročanje obrambnih zmogljivosti, ki se v EU razvijajo prek sodelovanja;

K. ker Uredba (EU) 2025/2643 o vzpostavitvi programa za evropsko obrambno industrijo (EDIP) določa izvajanje evropskih obrambnih projektov skupnega interesa; ker evropski obrambni projekti skupnega interesa temeljijo na skupnih industrijskih projektih, namenjenih krepitvi konkurenčnosti EDTIB po vsej Uniji, hkrati pa prispevajo k razvoju vojaških zmogljivosti držav članic, ki so ključne za varnostne in obrambne interese Unije, spodbujajo odprto in modularno arhitekturo, inovacije z dvojno rabo ter čezmejno

sodelovanje malih in srednjih podjetij ter podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo v vseh dimenzijah delovanja, in sicer tako kopenskih, pomorskih, zračnih in vesoljskih kot tudi kibernetskih; ker program EDIP vključuje tudi strukture za evropske oborožitvene programe (SEAP), ki so novi pravni okvir, ki bi se lahko uporabljal za skupne oborožitvene pobude v okviru vodilnih projektov;

L. ker je v načrtu za ohranjanje miru in obrambno pripravljenost do leta 2030 poudarjeno, da Ukrajina ostaja prva obrambna črta Evrope in da je sestavni del evropske obrambne in varnostne arhitekture; ker je sodelovanje med obrambnima industrijama EU in Ukrajine, zlasti v povezavi z vodilnimi projekti ali evropskimi obrambnimi projekti skupnega interesa, zelo pomembno za njuna trga, konkurenčnost in inovacijski potencial;

1. ugotavlja, da so se obrambni izdatki v državah članicah EU na splošno povečali, kar jasno odraža njihovo odločnost, da se odzovejo na vse slabše varnostne razmere s povečanjem vojaških zmogljivosti in zmogljivosti za odvračanje ter večjim poudarkom na skupni zavezanosti evropski in čezatlantski obrambi; ugotavlja, da so nekatere države članice, zlasti tiste na vzhodnih mejah EU, dosegle oziroma presegle cilj Nata glede porabe in naj bi do konca leta 2025 za obrambne izdatke namenile 2 % svojega BDP;

2. priznava tudi, da krepitev varnosti in obrambe v Evropi ne zahteva le povečanja nacionalnih izdatkov za obrambo, temveč tudi korenit premik k večjemu usklajevanju, učinkovitosti in povezovanju pri razvoju, financiranju in izvajanju obrambne politike držav članic; poudarja, da je treba pri tem prehodu s pretežno nacionalnega pristopa do obrambe na skupno razumevanje kolektivne varnosti in odvračilne drže Unije v celoti spoštovati suverenost držav članic in njihove pristojnosti na področju varnosti in obrambe v skladu s členom 4(2) PEU;

3. ugotavlja, da se EU in njene države članice kljub intenzivnejšim obrambnim prizadevanjem še vedno spoprijemajo s trajnim pomanjkanjem strateških skupnih zmogljivosti, struktur poveljevanja in nadzora ter trajnostnih vojaških zmogljivosti; zlasti poudarja, da so države članice opredelile naslednje izhodiščne vrzeli v zmogljivostih, ki se obravnavajo prednostno[7]: zračna in protiraketna obramba, artilerijski sistemi, izstrelki in strelivo, droni in protidronski sistemi, strateški spodbujevalci, tudi v zvezi z vesoljsko in kritično infrastrukturo, vojaška mobilnost, kibernetsko področje, umetna inteligenca in elektronsko vojskovanje, kopensko bojevanje in pomorska varnost; poudarja, da te vrzeli znatno omejujejo zmožnost EU in njenih držav članic za okrepitev odvračanja in vzdrževanje dolgotrajnega obsežnega obrambnega delovanja glede na vse večjo

---

7 Kot je navedeno na strani 3 skupnega sporočila z naslovom Ohranjanje miru – načrt za obrambno pripravljenost do leta 2030.

verjetnost hibridnih napadov ali konvencionalnega vojskovanja; poziva k nujnim ukrepom za odpravo tega kritičnega pomanjkanja zmogljivosti, in sicer z okrepljenim sodelovanjem na strateškem in industrijskem področju, usklajenim načrtovanjem in ciljno usmerjenimi naložbami za zagotovitev obrambne pripravljenosti; se zaveda, da si deležniki tehnološke in industrijske baze evropske obrambe prizadevajo za spoprijemanje s temi izzivi;

4. poudarja, da je treba za zapolnitev vrzeli v zmogljivostih razviti avtonomne strateške spodbujevalce, brez katerih oborožene sile držav članic ne bodo mogle učinkovito izvajati skupnih vojaških operacij; v zvezi s tem priporoča vzpostavitev varne in zanesljive skupne strukture za poveljevanje, nadzor, komunikacije, obveščevalne dejavnosti, nadzor, pridobivanje podatkov o ciljih in izvidništvo ter oblikovanje skupnih obrambnih zmogljivosti na področju vesolja, strateškega zračnega in pomorskega transporta, oskrbe z gorivom v zraku ter preprečevanja kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih tveganj; pozdravlja delo Evropske obrambne agencije, ki skrbi za pregled in analizo obrambnega okolja EU ter daje priporočila o priložnostih za sodelovanje pri razvoju in pridobivanju zmogljivosti v okviru prednostnih nalog na področju razvoja zmogljivosti in v okviru usklajenega letnega pregleda na področju obrambe;

5. opozarja, da Nato in EU igrata dopolnilni, usklajeni in vzajemno dopolnjujoči se vlogi; poziva, naj države članice EU in zaveznice iz Nata bolj angažirano sodelujejo, in sicer v skladu s tretjo skupno izjavo z dne 10. januarja 2023 o sodelovanju med EU in Natom, da bi razvile obrambne zmogljivosti in zapolnile obstoječe vrzeli; poudarja, da bi bilo treba vsa evropska prizadevanja v zvezi s tem izvajati v tesnem sodelovanju z Natom, da bi okrepili industrijsko sodelovanje in interoperabilnost; poziva k večjemu evropskemu udejstvovanju v obstoječih strukturah Nata za sodelovanje in tudi opozarja, da je treba zagotoviti skladnost rezultatov med procesom načrtovanja razvoja zmogljivosti EU ter procesom načrtovanja in pregleda v Natu; poziva k boljši interoperabilnosti vojaške opreme med državami članicami EU in zaveznicami iz Nata, zlasti z zagotavljanjem združljivosti njihovih standardov in specifikacij;

6. se zaveda, da obstajajo nujne obrambne potrebe, ki jih je treba še vedno zadovoljevati z dobavo ali podporo iz tretjih držav; nadalje poudarja, da je evropska varnost še vedno močno odvisna od obrambne industrije tretjih držav; poudarja, da je v sedanjih geopolitičnih razmerah in glede na to, da mora EU prevzeti večjo odgovornost za lastno obrambo, potreben urejen in postopen prehod z odvisnosti od tretjih držav na strateško avtonomijo in da je treba okrepiti tehnološko in industrijsko bazo evropske obrambe; soglaša s ciljem, da je treba, kolikor je mogoče, občutno zmanjšati ali postopno odpraviti odvisnost od proizvajalcev in dobaviteljev držav, ki niso v EU, tudi na področju surovin in redkozemeljskih mineralov, če v EU

obstajajo enakovredne rešitve, ki so bistvene za strateško avtonomijo EU in zanesljivost oskrbe, ali je takšne rešitve mogoče razviti; zato poziva k ukrepom za okrepitev EDTIB in povečanje njene konkurenčnosti, tudi z ambicioznim in dinamičnim dajanjem prednosti EU pri javnih naročilih za obrambo, odprtimi in konkurenčnimi trgi za podjetja EU, čezmejnim industrijskim sodelovanjem znotraj EU ter z zaupanja vrednimi in podobno mislečimi partnerji, pa tudi s pravičnim dostopom MSP do javnih naročil;

7. poudarja, da brez vzpostavitve povsem delujočega enotnega trga EU za obrambne proizvode in storitve tvegamo, da se bodo večji nacionalni obrambni izdatki izgubili v neučinkovitosti, kar bi prispevalo k nadaljnji razdrobljenosti EDTIB; poziva države članice, naj okrepijo skupna javna naročila za obrambo in izboljšajo sodelovanje pri razvoju obrambnih zmogljivosti, da bi povečale interoperabilnost in zamenljivost, zagotovile učinkovito dodeljevanje virov, okrepile EDTIB, privabile zasebne naložbe, zmanjšale razdrobljenost obrambnega trga EU in zmanjšale raznolikost različnih obrambnih proizvodov, ki služijo podobnim operativnim potrebam po Uniji; poudarja, da bi morale sodelujoče države članice skupaj izvajati javna naročila v okviru vodilnih projektov in da bi morali vodilni projekti prispevati k cilju, da se do konca leta 2027 40 % javnih naročil na področju obrambe odda v obliki skupnih javnih naročil;

Razvoj obrambnih zmogljivosti z vodilnimi projekti na prednostnih področjih

8. je seznanjen s predlogom Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o začetku niza izhodiščnih evropskih vodilnih pobud za pripravljenost v okviru načrta za ohranjanje miru in obrambno pripravljenost do leta 2030; je seznanjen, da je Evropski svet podprl ta časovni načrt in da so države članice zavezane razvoju štirih začetnih evropskih vodilnih pobud za pripravljenost: Evropske pobude za obrambo pred brezpilotnimi letalniki, Varovanja vzhodnega krila, Zračnega ščita in Vesoljskega ščita; ugotavlja, da predlagani vodilni projekti zajemajo zelo širok nabor obrambnih zmogljivosti; poleg tega ugotavlja, da so ti medsektorske narave in prispevajo k celotnemu spektru varnostnih interesov Unije; zato poziva Komisijo, sodelujoče države članice in Evropsko obrambno agencijo, naj za vsakega od teh projektov jasno opredelijo konkretne cilje, časovni okvir in mejnike za izvedbo, predloge za financiranje, mehanizme upravljanja, tehnološki obseg ter pričakovano velikost; poudarja, da sta potrebna operativni koncept in jasno upravljanje, da se določijo pristojnosti, zlasti v primerih s čezmejnimi posledicami, na primer, kadar sovražni dron leti iz ene države članice v drugo; poudarja, da bi morala biti zasnova in izvajanje teh projektov celovita in da bi morala poleg naprednih tehnologij vključevati konvencionalne obrambne komponente, da se zagotovi operativna vzdržnost v primeru dolgotrajnih konfliktov;

poziva sodelujoče države članice, naj zagotovijo, da bodo doseženi mejniki vsakega projekta, dokončajo koalicije zmogljivosti, opisane v načrtu, in storijo vse, kar je v njihovi moči, da bi čim prej začele z vodilnimi projekti v skladu s sklepi Evropskega sveta z dne 23. oktobra 2025;

9. pozdravlja pristop, ki ga predlaga Evropska pobuda za obrambo pred brezpilotnimi letalniki in s katerim želi razviti tehnološko napredni večplastni sistem z interoperabilnimi zmogljivostmi za odkrivanje, sledenje in nevtralizacijo dronov ter zmogljivosti za napade na tarče na kopnem z uporabo tehnologije dronov za natančnost zadetkov; priznava, da bi morale biti protidronske zmogljivosti popolnoma interoperabilne in povezane med državami članicami, da se zagotovi situacijsko zavedanje na ravni EU ter državam članicam EU omogoči skupno ukrepanje in zaščita kritične infrastrukture v sodelovanju z Natom; priznava, da obstajajo praktični izzivi pri vzpostavitvi funkcionalnega sistema za obrambo pred droni v okviru te pobude, zato poziva k izvajanju pilotnih projektov, v katere bo vključeno manjše število držav članic, kot prvi korak k oblikovanju pristopa „360 stopinj“, ki bo vzpostavljen, ko bodo sistemi dovolj operativni in učinkoviti, da jih bo mogoče uporabljati širše;

10. poudarja, da bi morali vodilni projekti upoštevati posebne zahteve EU na področju obrambe in odvračanja na vzhodnem krilu EU; pozdravlja pristop, predlagan za varovanje vzhodnega krila, katerega namen je okrepiti zmogljivosti držav članic, ki mejijo na Rusijo, da bi se lahko zoperstavile najrazličnejšim grožnjam in nevarnostim, vključno s hibridnimi grožnjami, uporabo ruske flote v senci za izvajanje sabotaž in nadzora ter tveganjem vojaške agresije; poudarja, da zajema štiri elemente, tj. kopensko obrambo, situacijsko zavedanje, zračno obrambo in protidronske sisteme ter pomorsko varnost v Baltskem in Črnem morju; podpira predlagani cilj, da se vzpostavijo obsežne zmogljivosti za obrambo meja, kar bo povečalo varnost celotne Unije, z nadzornimi sistemi na več področjih, dronskimi in protidronskimi zmogljivostmi, zmogljivostmi za elektronsko vojskovanje, sistemi za natančne napade in odzivnim operativnim usklajevanjem; poziva k vključitvi ukrepov za krepitev odpornosti v prednjem območju, ukrepov za zaščito infrastrukture in zmogljivosti kibernetske obrambe ter za zagotavljanje regionalne interoperabilnosti in popolne operativne pripravljenosti v primeru krize;

11. poudarja, da so vodilni projekti velika priložnost za povečanje konkurenčnosti, učinkovitosti in inovacijske zmogljivosti tehnološke in industrijske baze evropske obrambe (EDTIB); ugotavlja, da je treba poiskati splošno sprejeto opredelitev „vodilnih projektov“ v skupnem interesu kot obsežnih vseevropskih pobud za sodelovanje, pri katerih bo čim več držav članic sodelovalo pri razvoju obrambnih in industrijskih zmogljivosti, vključno s strateškimi spodbujevalci v skupnem okviru, kot je program EDIP, kar bo omogočilo njihovo

usklajeno opredelitev in izvajanje v okviru obrambne in industrijske politike EU; poudarja, da je opredelitev vodilnih projektov ključna za učinkovito sodelovanje med državami članicami, združevanje virov za odpravo kritičnih vrzeli v zmogljivostih in premik k resnični evropski obrambni uniji;

12. poudarja strateški pomen, ki ga ima krepitev EDTIB s sodelovanjem z Ukrajino, pridruženimi državami v okviru sodelovanja, vzpostavljenega na podlagi Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru[8], podobno mislečimi tretjimi državami in državami, s katerimi je EU podpisala varnostna in obrambna partnerstva; v zvezi s tem poudarja, da je ukrajinska obrambna industrija pridobila ključno tehnološko strokovno znanje, na podlagi izkušenj ukrajinskih oboroženih sil na bojišču, in priznava predlagano zavezništvo za drone z Ukrajino; priporoča, naj bodo vodilni projekti, da bi lahko premagali ovire zaradi počasnih inovacijskih ciklov v EU, povezali raziskave, razvoj in proizvodnjo ter zagotovili stalen tehnološki razvoj, v čim večji meri in ob polnem spoštovanju varnostnih interesov EU in njenih držav članic odprti za sodelovanje Ukrajine, pridruženih držav in držav, ki so z EU podpisale sporazume o partnerstvu na področju varnosti in obrambe;

Določitev in zagotavljanje ustrezne zasnove in izvajanja vodilnih projektov

13. poudarja, da morajo biti cilji vodilnih projektov usklajeni z dogovorjenimi obrambnimi cilji EU in skladni z Natovimi cilji glede razvoja zmogljivosti; poleg tega opozarja, da bi se morali ti projekti dotakniti inovativnih tehnoloških področij za obrambo in prispevati k razvoju najsodobnejših obrambnih zmogljivosti, ki bodo ustrezale zahtevam sodobnega vojskovanja, vključno z vse večjo potrebo po mrežnem povezovanju vojaških operacij na več področjih, enot in orožja, zagotavljanju kibernetske obrambe, zbiranju, shranjevanju, obdelavi in širjenju obveščevalnih podatkov, sistemov brez posadke in umetnointeligenčnih orodij v podporo odločitvam, izvajanjem napadov globoko v zaledju in natančnih napadov ter protidronskih napadov; poudarja, kako pomembno je, da se umetnointeligenčni sistemi uporabljajo etično in odgovorno ter popolnoma v skladu z mednarodnim humanitarnim pravom;

14. poziva Komisijo in države članice EU, naj kibernetsko področje in digitalne tehnologije vključijo v osrednje prednostne naloge EU na področju obrambe, da bi zagotovile podatkovno suverenost in skupno pripravljenost na hibridne in kibernetske grožnje; poudarja, da bi moralo biti zagotavljanje kibernetske varnosti in odpornosti medsektorski cilj vseh vodilnih projektov, da se zagotovi varna digitalna infrastruktura, zaščitijo sistemi za nadzor in vodenje ter celovitost podatkovnih tokov med operativnimi področji v skladu s

---

8 UL L 1, 3.1.1994, str. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1994/1/oj.

politiko EU na področju kibernetske obrambe in prednostnimi nalogami strateškega kompasa;

15. poudarja, da so potrebni vodilni projekti, ki pokrivajo področje vesolje, ki postaja vedno bolj militarizirano, saj je to področje, od katerega so odvisne številne varnostne dejavnosti, kot so varne komunikacije in zbiranje obveščevalnih podatkov; poleg tega poudarja pomen vključevanja vodilnih projektov v strateško prometno in logistično infrastrukturo, kot so čezmejni koridorji za vojaško mobilnost in infrastruktura z dvojno rabo zlasti v vzhodni in jugovzhodni Evropi, ki so ključni za hitro napotitev in odpornost ob vzhodnem krilu;

16. poudarja, da bi morali biti vodilni projekti usmerjeni v spodbujanje tesnejšega sodelovanja in inovacij v mehanizmih upravljanja na ravni EU in med državami članicami, pri čemer bi pokazali dobro prakso za skupno in usklajeno strategijo za evropsko obrambo in obenem upoštevali ukrajinsko znanje o tem, kako deluje sodobno vojskovanje; opozarja, da bi morala Komisija oblikovati jasne kratko-, srednje- in dolgoročne strategije za razvoj glavnih projektov, pri čemer bi morala zagotoviti, da se dolgoročna prizadevanja na področju raziskav in razvoja ter inovacij smiselno usklajujejo s kratkoročnimi naložbami v ključne obrambne zmogljivosti, da se zagotovita tehnološki napredek in takojšnja operativna pripravljenost; poudarja tudi, da mora dobro upravljanje vodilnih projektov temeljiti na skupni viziji in učinkovitem usklajevanju med programskimi akterji, namreč Komisijo, vladami, vojaškimi poveljstvi in agencijami za javna naročila držav članic EU ter podjetji obrambne industrije; meni, da bi lahko vodilnim projektom koristilo dosedanje sodelovanje v projektih stalnega strukturnega sodelovanja in Evropskega obrambnega sklada in da bi se lahko oprli na te projekte;

17. ugotavlja, da se je več evropskih obrambnih podjetij v preteklosti že vključilo v večje mednarodne skupne projekte na različnih področjih, povezanih z varnostno razsežnostjo; poudarja, da lahko te študije primerov služijo kot zgled za oblikovanje in upravljanje glavnih projektov; poudarja, da morajo vodilni projekti poleg razvojne in proizvodne faze zagotoviti tudi vzpostavitev skupnih okvirov za svoje delovanje, vzdrževanje in upravljanje življenjskega cikla na ravni Unije;

18. priznava, da so bili v programu EDIP kot novo orodje zasnovani evropski obrambni projekti skupnega interesa; ugotavlja, da bi bilo mogoče vodilne projekte razviti tudi v tem okviru; ugotavlja, da se lahko evropski obrambni projekti skupnega interesa razvijejo v okviru struktur za evropske oborožitvene programe (SEAP); poudarja, da bi morali evropski obrambni projekti skupnega interesa spodbujati interoperabilnost in odpornost dobavnih verig ter v celoti dopolnjevati Natovo načrtovanje zmogljivost, kot je določeno v

dokumentu Ohranjanje miru – načrt za obrambno pripravljenost do leta 2030;

19. poziva Komisijo, naj se zavzema za popolno konceptualno in postopkovno usklajenost med okviri izvajanja vodilnih projektov in obstoječih instrumentov, kot so PESCO, Evropski obrambni sklad, program za evropsko obrambno industrijo (EDIP) in evropski obrambni projekti skupnega interesa, da bodo ti instrumenti delovali skladno in se medsebojno dopolnjevali v okviru obrambne strukture EU; nadalje poziva Komisijo, naj pojasni, kako naj bi bili evropski obrambni projekti skupnega interesa v praksi strukturirani in združeni v vodilni projekt, vključno z nujnimi mehanizmi upravljanja, razvrščanja in usklajevanja;

20. poudarja, da je treba spodbujati močnejše sinergije med raziskavami, inovacijami in industrijskim razvojem v obrambnem ekosistemu EU; v zvezi s tem priznava, da k temu prispevajo ustrezni deležniki, kot so raziskovalne organizacije, akademske ustanove, inovacijska vozlišča, tehnološki centri ter organi za preizkušanje in certificiranje iz vseh držav članic; poziva, naj se vodilnim projektom pridruži najširši možni krog industrijskih akterjev, zlasti podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo ter MSP in zagonska podjetja, da bi omogočili širjenje inovacij po celotnem spektru tehnološke in industrijske baze evropske obrambe ter okrepili zanesljivost oskrbe; poziva k ustanovitvi skupine evropske obrambne industrije na visoki ravni, da bi vzpostavili učinkovito sodelovanje ter tesnejši dialog in sodelovanje z industrijo v celotni Evropi;

21. poudarja, kako pomembno je zagotoviti uravnoteženo geografsko udeležbo v vodilnih projektih, katerih cilj bi moral biti čim širše sodelovanje držav članic, tudi tistih z nastajajočo obrambno industrijo; poudarja, da bi vodilni projekti morali omogočiti, da bi vse sodelujoče države članice imele koristi od tehnološkega napredka in proizvodnih zmogljivosti ter da bi morali krepiti zmogljivosti in odpornost v celotni Uniji; poudarja tudi, da bi morali ti projekti ostati odprti za pridružitev novih držav članic ter da bi bilo treba sčasoma spodbujati in olajšati sodelovanje dodatnih držav članic; poziva k uvedbi prožnih in vključujočih mehanizmov sofinanciranja, ki bi vsem državam članicam, ne glede na velikost njihovega gospodarstva, omogočali smiselno sodelovanje v vodilnih projektih;

22. poudarja, da je treba okrepiti regionalno razsežnost strategije EU za obrambno industrijo in da bi lahko vodilni projekti vplivali na tehnološke učinke prelivanja, gospodarskih koristi, zaposlovanje kvalificiranih delavcev in socialno kohezijo v regijah EU; poziva, naj se vključujejo regionalni in lokalni organi in naj se regijam EU omogoči, da izkoristijo vodilne projekte, da bi spodbudili skupno odgovornost v obrambnih zadevah;

23. poudarja, da je treba preprečiti prenos vojaških tehnologij, zlasti občutljivih nastajajočih tehnologij in kritičnega blaga z dvojno rabo, zlasti na področju vesolja, kvantnih tehnologij in umetne inteligence v sovražne države ali sistemske tekmice zunaj EU; poziva države članice, ki sodelujejo v vodilnih projektih, naj se bolj usklajujejo in se zavežejo, da bodo sledile skupnim pristopom ter opredelile skupno strategijo in pogoje za izdajanje izvoznih dovoljenj za nesodelujoče tretje države za proizvode, ki bodo izšli iz vodilnih projektov, in se o njej dogovorile;

24. poziva k vzpostavitvi usklajenega mehanizma držav članic za nadzor izvoza, ki bo temeljil na oceni tveganja ter bo usklajen s cilji strateškega kompasa EU, hkrati pa bo upošteval nacionalne pristojnosti držav članic, pravice in mednarodne obveznosti, vključno s tistimi v okviru Nata;

Upravljanje vodilnih projektov in vloga Parlamenta

25. poziva Komisijo in države članice, naj tudi v prihodnje prispevajo predloge za vodilne projekte, ki se bodo nanašali na razvoj obrambnih zmogljivosti in bodo državam članicam omogočili, da bodo svoja nacionalna prizadevanja bolje uskladile z dogovorjenimi obrambnimi cilji EU in ustreznimi cilji Nata glede razvoja zmogljivosti; poudarja, da bi morali predlogi projektov upoštevati specifične potrebe držav članic, ki so najbolj izpostavljene uresničitvi konvencionalnih vojaških in hibridnih groženj; poudarja, kako pomembno je, da se obrambne industrije vključijo v opredelitev prednostnih nalog ter obseg prihodnjih vodilnih projektov;

26. poudarja, da bi morali vodilne projekte izbirati po preglednih postopkih, ki temeljijo na dosežkih in se pri tem opirati na pregledne postopke, da se zagotovi uravnotežena geografska udeležba in prepreči koncentracija odločanja ali industrijskih koristi v omejenem številu držav članic;

27. priporoča, naj Komisija, visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter Evropska obrambna agencija pri tem nudijo nasvete, podporo in poskrbijo za usklajevanje ter tako olajšajo izvajanje vodilnih programov; poudarja ključno vlogo Vojaškega odbora Evropske unije pri strateškem vojaškem svetovanju in pripravi priporočil Političnemu in varnostnemu odboru, zlasti v zvezi z razvojem, ocenjevanjem in pregledom ciljev glede zmogljivosti, ter v zvezi s tem pozivam naj se uradno vključi v okvir upravljanja vodilnih projektov;

28. se zavezuje, da bo izvajal nadzor ter zakonodajno in proračunsko vlogo pri usklajevanju, izvajanju in financiranju vodilnih projektov na podlagi rednih in izčrpnih informacij in poročil Komisije; poudarja svoje proračunske pristojnosti in odgovornost v zvezi z uporabo sredstev EU; poziva k rednemu javnemu poročanju in

parlamentarnemu nadzoru, da se zagotovi odgovornost in ohrani zaupanje v vodilne projekte;

Dolgoročno zagotavljanje financiranja vodilnih projektov

29. poziva k ustreznim in namenskim finančnim sredstvom v naslednjem večletnem finančnem okviru za dolgoročno financiranje vodilnih projektov; poudarja, da potrebujemo primerno in ustrezno financiranje vodilnih projektov, ki ne bo ogrožalo sredstev, dodeljenih drugim strateškim področjem proračuna EU, namenjenim obrambi; poudarja, da je treba del teh sredstev nameniti za usposabljanje, razvoj spretnosti ter pobude za zadrževanje talentov;

30. poudarja, da lahko skupni razvoj obrambnih zmogljivosti na ravni Unije ustvari znatno ekonomijo obsega, zmanjša stroške ter zagotovi, da se javna sredstva in davkoplačevalski denar uporabljajo čim bolj učinkovito in odgovorno;

31. se strinja z ugotovitvijo Evropskega računskega sodišča v zvezi s predlogom o programu EDIP, da bo za dokončanje vodilnih projektov verjetno potrebno več kot dve leti, kot zaenkrat predvideva izvajalsko obdobje programa; zato poudarja, da se morajo zadevne države članice zavezati, da bodo vodilne projekte financirale v celotnem obdobju njihovega trajanja, kar pomeni veliko dlje od začetnega dveletnega obdobju, zato da bi se vodilni projekti lahko financirali iz programa EDIP; opozarja na pomen dolgoročnega načrtovanje trajnih naložb in industrijske kontinuitete, da se zagotovi strateška avtonomija Evrope;

32. poudarja, da bi moralo sofinanciranje vodilnih projektov temeljiti na dobrem upravljanju in proračunskem načrtovanju, stroškovni učinkovitosti in preglednosti; zato poziva Komisijo in države članice, naj določijo mejnike, kazalnike uspešnosti, redne finančne kontrole in preglede odhodkov, nastalih pri izvajanju vodilnih projektov;

33. poziva države članice, naj razmislijo o sistematičnem dodeljevanju dela svojega nacionalnega obrambnega proračuna za razvoj partnerskih pobud in nakup obrambne opreme, proizvedene v okviru vodilnih projektov, na področjih, kjer skupna prizadevanja ustvarjajo dodatno vrednost, v skladu s členom 4 (2) PEU in členom 346 PDEU;

34. spodbuja države članice, naj uskladijo nacionalno proračunsko načrtovanje za obrambo s cilji Nata glede zmogljivosti, da bi zagotovile dopolnjevanje in preprečile razdrobljenost virov; poziva države članice, naj preučijo načine za vzpostavitev zunajproračunskega finančnega instrumenta, ki bi omogočal združevanje in vzajemnost nekaterih delov nacionalnih obrambnih proračunov na ravni EU, da bi zajeli celoten življenjski cikel vodilnih projektov;

°

° °

35. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, Natu, Natovi parlamentarni skupščini, varnostnim in obrambnim agencijam EU ter vladam in parlamentom držav članic.